

Asia: VN/27386/2023-VNK-31

Luonnos valtioneuvoston toimenpideohjelmaksi rasismin torjumisesta ja yhdenvertaisuuden edistämisestä

Tarkentavat kysymykset

Millaista sidosryhmäyhteistyötä tulisi tehdä toimeenpanon aikana (yhteistyötahot, yhteistyön muoto ja fokus)?

Uskonnolliset yhteisöt, vähemmistöjen kanssa tekemisissä olevat, koulut, yliopistot, ammattioppilaitokset, yhdistykset (urheiluseurat) ja poliittiset päättäjät.

Poliittisten päättäjien ja vastuussa olevien tulisi selkeästi ilmoittaa, että vihapuhetta, syrjintää, väkivallasta puhumattakaan, ei Suomessa suvaita missään muodossa. Ihmisillä on vastakkaisia mielipiteitä ja heillä on erilaisia taustoja, mutta tämä ei oikeuta solvaamaan ketään, tönimään ketään, lyömään ketään tai canceloimaan ketään. Kouluissa, yliopistossa ja muilla foorumeilla tapahtuva syrjintä jää liian helposti pimentoon. Lisäksi tarvitaan turvallisia ilmoituskanavia kaltoinkohteluista. Oppilaitoksissa, työpaikoilla, harrastuspiireissä, järjestöissä ym. tulisi olla selkeästi määritelty toimenpide polku, joka tulisi olla kaikkien nähtävillä ja tiedossa. Haasteena on monesti se, että antisemitistisen, rasismin tai muun syrjinnän kohteena oleva henkilö on usein vähemmistössä enemmistön joukossa, Esimerkiksi juutalaisia on Suomessa niin vähän, että usein miten henkilö on ainoa tätä vähemmistöä edustava. Tällöin asian ilmoittamiseen voi olla kohtuuttoman korkea kynnyks. Millä tavoin esimerkiksi määräaikaissa työsuhteessa olevan oikeusturva toteutuu tai ainoana koululuokassa olevan nuoren?

Miten ja missä toimenpiteissä risteävän ja moniperusteisen syrjinnän torjuminen tulisi erityisesti huomioida?

Kouluissa ja päiväkodeissa. Siitä se lähtee. Päiväkotien ja koulujen opetussuunnitelmissa mainitaan jo nyt monikulttuurisuuden huomioiminen. Yhtä yleispätevää ohjetta on haastavaa luoda, mutta olennaista olisi henkilökunnan kouluttaminen monikulttuurisuus- ja uskontokysymyksissä ja ruohonjuuritason yhteistyö vanhempien ja paikallisten yhteisöjen välillä. Tähän olisi myös varattava resursseja ja työaika. Toimenpiteiden pohjana tulee olla asianmukaista tutkittua tietoa syrjinnän juurisyistä. Mikäli asiat jäävät kirjauksiksi suunnitelmiin tai pelkiksi juhlapuheiden kannanotoiksi eikä koulutuksissa saatua tietoa toteuteta käytännössä mitään konkreettista ei tapahdu.

Mitä sellaisia toimenpiteitä toimenpideohjelmasta puuttuu, joita valtioneuvoston yhdenvertaisuustiedonannon puitteissa pitäisi mielestäsi edistää?

Juuri se päättäjien eksplisiittinen kannanotto ja erilaisia instituutioita ja yhdistyksiä (mm. urheiluseuroja) johtavien henkilöiden velvoittaminen. Kyllä sitä toimenpideohjelmassa on, mm. koskien urheiluseurojen valtionapuja. Mutta ehkä jonkinlainen järjestelmällinen asian kirkastus, että asiassa ollaan tosissaan, olisi tarpeellinen.

Miten toimenpideohjelman tavoitteiden toteutumista ja vaikutuksia tulisi seurata?

Haasteena toimenpiteiden vaikutuksien arvioinnissa on saada asianmukaista tietoa esimerkiksi antisemitismien, rasismien tai syrjinnän kohteiden kokemuksista, erityisesti jos nämä ihmiset ovat yhteisöissä vähemmistössä. Turvallinen ilmoituskanava toteutuneesta syrjinnästä edesauttaa tässä, samoin määrävälein tehtävät kyselytutkimukset.

Muut kommentit

Lähi-Idän tilanne heijastuu myös Suomeen. Me asumme kuitenkin täällä ja kehitämme suomalaista yhteiskuntaa rauhanomaisesti. Saamme olla asioista eri mieltä, mutta meidän ei tule oikeuttaa väkivaltaa tai vihapuhetta Lähi-Idän tapahtumien perusteella. On absurdia syyllistää Suomessa asuvaa juutalaista (tai myöskään muslimia) Lähi-Idän tapahtumista. Me emme siellä äänestä eikä meidän sanamme paina sikäläisessä päätöksenteossa. Olemme perinteisesti eläneet täällä sovussa, käyneet dialogia eri uskontokuntien välillä ja tarpeen mukaan hoitaneet yhdessä asioita ja mielestäni näin pitää jatkua.

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Jokaisen pitää voida turvallisesti käydä koulua, harrastaa, urheilla, käydä töissä joutumatta syrjityksi tai canceloiduksi tai väkivallan kohteeksi. Jopa aikanaan taistolaisaikana väittely oli voimakasta, mutta nimenomaan väiteltiin. Jos ollaan asioista eri mieltä, tulisi voida väitellä asia-argumentein.

Hasan Joel
Turun juutalainen seurakunta - Varapuheenjohtaja